

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a ji znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud, srovnávaje se v tom s právním názorem soudu prvé stolice, usuzuje, že zaměstnavatel, když zaměstnance nepropustí pro nesplnění služeb, musí mu dáti plat za celou dobu, třebaž zaměstnanec trvale se zdráhá pracovati a ve skutečnosti nekoná smluvních služeb. Tomuto právnímu názoru nelze přisvědčiti. Dle §u 917 obč. zák. je služební smlouva smlouvou úplatnou, za práci slibují se peníze (§ 1153 a 1154 obč. zák.). V §u 928 obč. zák. vyslovena je zásada, že když se smlouvy sejde zaviněným neplněním, že má býti již obdržená úplata tím způsobem navracena nebo nahrazena, aby jeden ze smluvníků nezískal ze škody druhého. Také v §u 1431, 1435 a 1437 obč. zák. vyslovena je zásada, že nikdo nesmí podržeti něčeho, co mu z nějakého důvodu právního nepatří. Že podle zákona o obchodních pomocnících lze požadovati úplatu jenom za služby skutečně vykonané, plyne zřetelně z výjimek, tímto zákonem výslovně stanovených, kdy se zaměstnanci dostává platu, i když smluvních služeb nekoná. To plyne z §u 8 cit. zák., podle kterého se dostává zaměstnanci platu za dovolené. Také z §u 22 odstavec první cit. zák., že se mu dostává platu, když si hledá po výpovědi nové místo. A contrario také z §u 37 cit. zák. Dle §u 42 zák. cit. jest podpůrným zákonem občanský zákon. Dle §u 1154 obč. zák. mzda se vyplácí po vykonané práci. Dle §u 1155 obč. zák. smí zaměstnanec požadovati úplatu také za úkony nevykonané, byl-li ochoten smluvně plniti a s plnění sešlo jenom z příčin, v osobě zaměstnancově sběhlých. Zrušení služební smlouvy dle §u 27 cit. zák. zaměstnavatel sice může, ale nemusí. Nepoužije-li svého práva, neznamená to, že by byl povinen platiti zaměstnanci za služby, kterých nekoná. Byl-li žalobce dílenským inženýrem, jak bylo sice tvrzeno, nikoli však zjištěno, bylo jeho smluvní povinností, by vykonával dílenskou službu bez zaměstnavatelových pobídek a kontroly, což po zaměstnanci akademického vzdělání a stupně požadovati lze, a nemůže se vymlouvat, že služby nekonal jenom proto, poněvadž mu práce nebyly ani přidělovány, ani od něho požadovány. Musí býti také zjištěno, z jakých důvodu žalovaná chovala se k tomu pasivně a zdali mlčením toho stavu neschválila. Sejde na tom, jaký byl smluvní rozsah žalobcových služeb, zdali bylo potřebí, jak bylo tvrzeno, by mu byly určité práce přidělovány, a zdali v nepřidělení takových prací lze spatřiti okolnost, že na jeho služby nebyly vůbec činěny nároky, a zdali vůbec jsou okolnosti, z obou stran v této příčině uváděné, pravdivy.

Čís. 2597.

Proti knihovnímu nabyvateli pohledávky lze uplatňovati námitky, příslušející proti postupiteli, jen za podmínek §u 61 a 63 knih. zák. Pro žalobu na postupitele o neplatnost exekučního titulu nelze se domáhati odkladu exekuce vedené postupníkem.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R II 121/23.)

Dle smíru ze dne 16. srpna 1922 byla dne 9. září 1922 na usedlost dlužnice povolena exekuce vnuceným zřízením práva zástavního pro vykonatelnou pohledávku Viktorie V-ové 42.250 Kč s vedlejšími poplatky a usnesením ze dne 18. listopadu 1922 exekuce vnucenou dražbou. Postupní smlouvou ze dne 11. listopadu 1922 postoupila vymáhající věřitelka Viktorie V-ová pohledávku bance Č. a byl tento postup v pozemkové knize dne 18. listopadu 1922 proveden. Usnesením ze dne 2. února 1923 vzal okresní soud na vědomí, že postupnice vstoupila do dražebního řízení, což bylo v pozemkové knize poznamenáno. Dlužnice podala na Viktorii V-ovou žalobu, by shora uvedený exekuční titul byl prohlášen neplatným a domáhala se odkladu exekuce, jež s o u d p r v é s t o l i c e povolil, r e k u r s n í s o u d návrh na odklad zamítl. D ů v o d y: Povolil-li exekuční soud napadeným usnesením dle Šu 42 čís. 1 ex. ř. odklad exekuce proto, že povinnou byla proti postupitelce podána žaloba, by exekuční titul (smír) a jemu předchozí smlouva rukojemská byly prohlášeny za neplatné, stalo se tak neprávem. Ovšem lze dle Šu 1386 obč. zák. dlužníku uplatňovati proti postupníku věřitele tytéž námitky, jež mu přísluší proti postupiteli pohledávky, to však jen tehdy, není-li pohledávka vtělena v pozemkové knize. Jde-li o nabytí pohledávky knihovní, již bylo nabyto v důvěře ve veřejné knihy, platí oproti nabyvateli námitky jen tehdy, je-li odpor proti nesprávnému prý zřízení hypoteky již vznesen poznamenáním sporu (§ 61 knih. zák.) aneb je-li z pozemkové knihy vidno, že lhůta ku podání odporu ještě nevypršela (§ 63 knih. zák.). Jelikož toho tu není, nelze žalobou na postupitelku ztenčiti právo knihovního nabyvatele, by své pohledávky vydobyl exekuční cestou (Exner, Hypotekenrecht, str. 422).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Mylným je názor stěžovatelky, že obrany a námitky proti pohledávce zůstávají dlužníku po rozumu Šu 1396 obč. zák. zachovány i proti knihovnímu postupníku. V důsledku principu publicity je postupník, jenž nabyl knihovně zapsané pohledávky v důvěře v knihy veřejné, chráněn proto námitkám proti postoupené pohledávce, které nejsou z knihy zřejmy, a jeho právo hledati úhradu z nemovitosti, tvořící zástavu pro pohledávku, zůstává takovými námitkami nedotčeno. V důsledku toho a protože bezelstnost a důvěra v knihy veřejné u vymáhající strany aspoň zatím v pochybnost nebrány, právem rekursní soud neshledal důvodu k odkladu exekuce v žalobě, podané dlužnicí na původní věřitelku o neplatnost exekučního titulu, a žádaného odkladu exekuce nepovolil právem.

Čís. 2598.

Pozůstalostní soud musí dříve, než rozhodne o tom, zda jest poukázati na pořad práva dědice z ústní závěti či dědice ze zákona, zjistiti, jsou-li tu vůbec formální předpoklady ústní závěti, a za tím účelem provésti výslech osob přezvědných.

(Rozh. ze dne 8. května 1923, R II 126/23.)